

474

Z Á K O N

z 23. septembra 2005

o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy vo veciach týkajúcich sa vzťahov Slovenskej republiky a Slovákov žijúcich v zahraničí a štátnu podporu Slovákov žijúcich v zahraničí.

§ 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) Slovákom žijúcim v zahraničí osoba, ktorá nemá trvalý pobyt¹⁾ na území Slovenskej republiky a
 - 1. je štátnym občanom Slovenskej republiky,²⁾ alebo
 - 2. nie je štátnym občanom Slovenskej republiky, ale uchováva si národné povedomie, a on alebo jeho predok v priamom rade³⁾ má slovenskú národnosť,
- b) národným povedomím aktívne prejavy hlásenia sa k slovenskému národu a k hodnotám, ktoré reprezentujú slovenský jazyk, slovenské kultúrne dedičstvo a tradície,
- c) štátnou podporou Slovákov žijúcich v zahraničí systém opatrení Slovenskej republiky ako súčasť štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí zameraných na podporu národného povedomia a kultúrnej identity Slovákov žijúcich v zahraničí, na podporu ich inštitúcií zriadených na dosiahnutie tohto účelu a na podporu vzťahov medzi Slovenskou republikou a Slovákami žijúcimi v zahraničí.

§ 3

Vláda Slovenskej republiky

(1) Východiská a zásady štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí určuje vláda Sloven-

skej republiky (ďalej len „vláda“). Na ten účel vláda môže

- a) uzatvárať medzinárodné zmluvy napomáhajúce realizáciu štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí a zabezpečovanie práv Slovákov žijúcich v zahraničí,
- b) navrhnúť, aby osoby, ktoré preukázali mimoriadne zásluhy o udržanie národného povedomia, kultúrnej a jazykovej identity Slovákov žijúcich v zahraničí a úsilie spojené s upevňovaním väzieb medzi Slovákami žijúcimi v zahraničí a Slovenskou republikou, boli ocenené zapožičaním štátnych vyznamenaní.⁴⁾

(2) Vláda každoročne do 1. septembra predkladá Národnej rade Slovenskej republiky správu za predchádzajúci kalendárny rok o štátnej politike starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí a o poskytnutej štátnej podpore Slovákom žijúcim v zahraničí spolu s návrhom programu štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí na ďalší rok obsahujúcim predpokladanú sumu rozpočtových prostriedkov potrebných na jej realizáciu.

(3) Ministerstvá a ostatné orgány štátnej správy sa v rozsahu svojej pôsobnosti podieľajú na tvorbe a výkone štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí a na realizácii štátnej podpory.

§ 4

Zriadenie a pôsobnosť Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

(1) Zriaďuje sa Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ďalej len „úrad“).

(2) Úrad je orgánom štátnej správy so sídlom v Bratislave. Úrad je rozpočtovou organizáciou,⁵⁾ ktorá je napojená na rozpočet Úradu vlády Slovenskej republiky.

(3) Na čele úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva vláda. Funkčné obdobie predsedu úradu je päť rokov. Predsedu v čase jeho neprítomnosti zastupuje v rozsahu jeho práv a povinností podpredseda. Predseda môže poveriť aj v iných prípadoch podpredsedu, aby ho zastupoval v rozsahu jeho práv a povinností.

¹⁾ § 3 ods. 2 zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení zákona č. 441/2001 Z. z. § 34 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení zákona č. 70/1997 Z. z.

³⁾ § 117 Občianskeho zákonníka.

⁴⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 37/1994 Z. z. o štátnych vyznamenaníach v znení zákona č. 151/1997 Z. z.

⁵⁾ § 21 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podpredsedu na návrh predsedu vymenúva a odvoláva vláda.

(4) Predseda úradu je zároveň vedúcim služobného úradu.

(5) Predseda úradu nesmie byť členom politickej strany alebo politického hnutia, nesmie vystupovať v ich mene alebo pôsobiť v ich prospech.

(6) Úrad

- a) je koordinačným a výkonným orgánom, ktorý zabezpečuje proces tvorby štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí a zabezpečuje výkon štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí na základe zákona, alebo ak ho tým poverí vláda,
- b) v spolupráci s inými orgánmi verejnej moci, fyzickými osobami alebo právnickými osobami zabezpečuje realizáciu opatrení zameraných na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí,
- c) v spolupráci s ostatnými orgánmi štátnej správy vypracúva návrhy koncepcií na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí a predkladá ich na rokovanie vlády,
- d) koordinuje a zabezpečuje v rámci štátneho informačného systému⁶⁾ dokumentačnú činnosť o Slovákoch žijúcich v zahraničí, podporuje a spolupracuje pri zhromažďovaní, ochrane, vedeckom a odbornom zhodnocovaní hmotných a duchovných dokumentov so zameraním na Slovákov žijúcich v zahraničí a zabezpečuje sprostredkovanie informácií o dianí na Slovensku pre Slovákov žijúcich v zahraničí,
- e) spolupracuje pri výkone svojej pôsobnosti s organizáciami združujúcimi Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj so Slovákami žijúcimi v zahraničí a udržiava s nimi vzájomné styky,
- f) spolupracuje a udržiava kontakty s obdobnými orgánmi iných štátov, zabezpečujúcimi starostlivosť o vlastných krajanov žijúcich v zahraničí,
- g) rozhoduje v konaní o vydaní osvedčenia podľa § 7,
- h) vedie evidenciu osvedčení vydaných podľa § 7,
 - i) rozhoduje o poskytnutí dotácie podľa § 6,
 - j) plní iné úlohy vo veciach týkajúcich sa Slovákov žijúcich v zahraničí podľa osobitných predpisov.

(7) Na účely vedenia evidencie podľa odseku 6 písm. h) sa spracúvajú osobné údaje v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, štátna príslušnosť a adresa pobytu osoby, ktorej bolo vydané osvedčenie podľa § 7.

(8) Podrobnosti o organizácii úradu upraví organizačný poriadok úradu. Podrobnosti o výkone pôsobnosti a úloh úradu upraví štatút úradu, ktorý schvaľuje vláda.

§ 5

Oblasti štátnej podpory

(1) Štátna podpora Slovákov žijúcich v zahraničí je zameraná na oblasť

- a) vzdelávania, vedy a výskumu,
- b) kultúry,
- c) informačnú,
- d) médií.

(2) Základnými zásadami štátnej podpory sú:

- a) zásada rovnakého zaobchádzania, ktorou sa rozumie zákaz diskriminácie pri poskytovaní štátnej podpory z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia,
- b) zásada teritoriality, ktorou sa rozumie rešpektovanie územnej zvrchovanosti a celistvosti štátu, ktorého je Slovák žijúci v zahraničí občanom alebo na území ktorého má Slovák žijúci v zahraničí pobyt,
- c) zásada špecifického prístupu, ktorou sa rozumie prihliadanie na špecifické potreby Slovákov žijúcich v zahraničí v jednotlivých štátoch s cieľom zachovania a rozvíjania slovenskej identity, kultúry, jazyka a kultúrneho dedičstva v týchto štátoch.

(3) Ak ide o právnickú osobu, zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie zákaz diskriminácie tejto právnickej osoby pri poskytovaní štátnej podpory z dôvodov podľa odseku 2 písm. a), ak ide o jej členov, spoločníkov, akcionárov, členov jej orgánov, jej zamestnancov, osôb konajúcich v jej mene alebo osôb, v mene ktorých koná táto právnická osoba.

§ 6

Poskytovanie dotácie

(1) Ako súčasť štátnej podpory Slovákov žijúcich v zahraničí môže úrad poskytnúť dotáciu⁷⁾ na účely financovania aktivít zameraných na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí v oblastiach podľa § 5 ods. 1. Na poskytnutie dotácie nie je právny nárok.

(2) Dotácia sa poskytuje na základe písomnej žiadosti, ktorá obsahuje najmä

- a) osobné údaje o žiadateľovi v rozsahu,
 1. ak ide o fyzickú osobu, meno a priezvisko, dátum narodenia, štátna príslušnosť, adresa pobytu,
 2. ak ide o právnickú osobu, názov, sídlo a údaje o štatutárnom orgáne v rozsahu podľa prvého bodu,
- b) účel použitia požadovanej dotácie,
- c) názov a popis aktivity, na ktorú sa dotácia žiada,
- d) výšku požadovanej dotácie a spôsob jej využitia,
- e) celkový položkový rozpočet a návrh finančného zabezpečenia aktivity, na ktorú sa požaduje dotácia.

⁶⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme.

⁷⁾ § 8 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z. z.

(3) Úrad pri rozhodovaní o poskytnutí dotácie posudzuje najmä to, či

- a) dotácia bude smerovať do oblastí podľa § 5 ods. 1 a či poskytnutie dotácie nie je v rozpore so zásadami štátnej podpory podľa § 5 ods. 2,
- b) suma poskytnutej dotácie je úmerná prospechu, ktorý pravdepodobne prinesie aktivita, na ktorú sa dotácia poskytuje.

(4) Dotácia sa žiadateľovi poskytuje na základe písomnej zmluvy.

(5) Zmluva podľa odseku 4 obsahuje najmä

- a) údaje o zmluvných stranách; ak ide o žiadateľa, v rozsahu podľa odseku 2 písm. a),
- b) účel a výšku poskytnutej dotácie,
- c) podmienky použitia dotácie,
- d) spôsob kontroly použitia dotácie a plnenia zmluvných podmienok,
- e) sankcie za porušenie zmluvných podmienok.

(6) Dotáciu možno použiť len na účel, na ktorý bola poskytnutá.

(7) Na konanie o poskytnutí dotácie sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.⁸⁾

Osvedčenie

§ 7

(1) Postavenie Slováka žijúceho v zahraničí sa na účely uplatnenia si práv alebo výhod ustanovených osobitnými zákonmi⁹⁾ pre Slovákov žijúcich v zahraničí preukazuje osvedčením, ktoré vydáva úrad.

(2) Osvedčenie možno vydať na základe písomnej žiadosti osobe, ktorá

- a) spĺňa podmienky podľa § 2 písm. a) prvého bodu alebo druhého bodu,
- b) nebola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin alebo za čin, ktorý je podľa zákonov Slovenskej republiky úmyselným trestným činom,
- c) nevykonáva činnosť poškodzujúcu záujmy Slovenskej republiky.

(3) Slovenská národnosť sa preukazuje úradným dokladom potvrdzujúcim túto skutočnosť, ktorým je najmä rodný list alebo krstný list, výpis z matriky, osvedčenie o štátnom občianstve alebo osvedčenie o trvalom pobyte žiadateľa, ak obsahuje zápis o národnosti podľa práva štátu, ktorého orgán osvedčenie vydal.

(4) Národné povedomie sa preukazuje vyhlásením žiadateľa o výsledkoch jeho verejnej činnosti, ktoré preukazujú jeho národné povedomie, alebo písomným svedectvom krajskej organizácie pôsobiacej v mieste jeho pobytu, a ak taká nie je, písomným svedectvom aspoň dvoch Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorí majú pobyt v tom istom štáte ako žiadateľ.

(5) Splnenie podmienky podľa odseku 2 písm. b) sa preukazuje výpisom z registra trestov¹⁰⁾ nie starším ako šesť mesiacov a obdobným potvrdením vydaným príslušným orgánom štátu, ktorého je žiadateľ občanom alebo v ktorom má žiadateľ pobyt.

(6) Žiadosť podáva žiadateľ na úrade alebo v zahraničí na zastupiteľskom úrade, alebo na konzulárnom úrade Slovenskej republiky (ďalej len „zastupiteľský úrad“) v štáte pobytu žiadateľa.

(7) K žiadosti je žiadateľ povinný priložiť doklady, potvrdzujúce splnenie podmienok podľa odseku 2.

(8) O žiadosti rozhoduje úrad do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti, ktorá obsahuje všetky náležitosti podľa tohto zákona a všeobecného predpisu o správnom konaní.⁸⁾

(9) Ak úrad žiadosti vyhovie, vydá žiadateľovi osvedčenie; osobitné správne rozhodnutie sa nevydáva. Ak o to žiadateľ požiada, úrad mu doručí osvedčenie prostredníctvom zastupiteľského úradu v mieste pobytu žiadateľa.

§ 8

Osvedčenie obsahuje

- a) osobné údaje o totožnosti Slováka žijúceho v zahraničí, ktorému bolo vydané, najmä meno, priezvisko, dátum narodenia, štátnu príslušnosť a adresu pobytu,
- b) účel, na ktorý sa vydáva.

§ 9

(1) Platnosť osvedčenia zaniká

- a) použitím osvedčenia na účel, na ktorý bolo vydané,
- b) nadobudnutím právoplatnosti rozsudku, ktorým bol držiteľ osvedčenia odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za čin, ktorý je podľa zákonov Slovenskej republiky úmyselným trestným činom, alebo
- c) dňom prihlásenia sa držiteľa osvedčenia k trvalému pobytu na území Slovenskej republiky alebo dňom povolenia trvalého pobytu na území Slovenskej republiky.¹⁾

(2) Úrad aj z vlastného podnetu rozhodne o zrušení osvedčenia, ak zistí, že bolo vydané na základe nepravdivých údajov alebo v rozpore so zákonom.

Spoločné, prechodné a zrušovacie ustanovenia

§ 10

(1) Ustanovenia tohto zákona sa nepoužijú, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, ustanovuje inak.

⁸⁾ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

⁹⁾ Napríklad § 7 ods. 3 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z.

¹⁰⁾ § 8 zákona č. 311/1999 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov.

(2) Ustanovenia osobitných predpisov o poskytovaní štátnej pomoci¹¹⁾ nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 11

Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní,⁸⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 12

(1) Preukaz zahraničného Slováka vydaný podľa doterajšieho zákona sa do 1. augusta 2007 považuje za osvedčenie vydané podľa tohto zákona. Preukaz zahraničného Slováka platí len s cestovným dokladom alebo s platným dokladom o totožnosti držiteľa preukazu zahraničného Slováka. Držiteľ preukazu zahraničného Slováka je povinný dbať o to, aby údaje v ňom uvedené zodpovedali skutočnosti. Ak dôjde k zmene skutočností uvedených v preukaze alebo ak dôjde k strate alebo poškodeniu preukazu, nový preukaz sa nevydá.

(2) Konania o priznaní postavenia zahraničného Slováka, ktoré neboli právoplatne ukončené do nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajšieho zákona.

(3) Ak sa vo všeobecne záväznom právnom predpise používa spojenie „zahraničný Slovak“ v akomkoľvek tvare, rozumie sa tým „Slovak žijúci v zahraničí“ v príslušnom tvare.

(4) Ak sa vo všeobecne záväznom právnom predpise priznávajú práva osobe, ktorej bolo priznané postavenie zahraničného Slováka, rozumie sa tým, že ide o práva Slováka žijúceho v zahraničí, na ktorých uplatnenie sa vzťahuje § 7 ods. 1.

(5) Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky vedie evidenciu držiteľov preukazu zahraničného Slováka podľa doterajšieho zákona do 31. decembra 2007.

§ 13

(1) V súvislosti s prechodom kompetencií vo vzťahu k zahraničným Slovákom prechádzajú 1. januára 2006 práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávných a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich výkon týchto kompetencií z Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Úradu vlády Slovenskej republiky na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Majetok štátu, ktorý bol 31. decembra 2005 v správe Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Úradu vlády Slovenskej republiky a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu kompetencií vo vzťahu k zahraničným Slovákom, pre-

chádza 1. januára 2006 do správy Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

(2) Podrobnosti o prechode týchto práv a povinností a o prechode správy majetku štátu sa upravujú dohodou medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky, Úradom vlády Slovenskej republiky a Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, v ktorej sa vymedzí najmä druh a rozsah preberaného majetku, práv a povinností.

(3) V súvislosti s prechodom kompetencií v oblasti podpory kultúry Slovákov žijúcich v zahraničí prechádza 1. januára 2006 zriaďovateľská pôsobnosť k príspevkovej organizácii Dom zahraničných Slovákov z Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

§ 14

Zrušuje sa zákon č. 70/1997 Z. z. o zahraničných Slovákoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 403/2002 Z. z.

Čl. II

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení zákona č. 143/2002 Z. z., zákona č. 411/2002 Z. z., zákona č. 465/2002 Z. z., zákona č. 139/2003 Z. z., zákona č. 453/2003 Z. z., zákona č. 523/2003 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 351/2004 Z. z., zákona č. 405/2004 Z. z., zákona č. 585/2004 Z. z., zákona č. 654/2004 Z. z., zákona č. 78/2005 Z. z. a zákona č. 172/2005 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 18 ods. 1 sa vypúšťa písmeno g).

Doterajšie písmená h) až j) sa označujú ako písmená g) až i).

2. § 35 sa dopĺňa odsekom 7, ktorý znie:

„(7) Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy v rozsahu vymedzenej pôsobnosti plnia voči orgánom Európskych spoločenstiev a Európskej únii informačnú a oznamovaciu povinnosť, ktorá im vyplýva z právne záväzných aktov týchto orgánov.“.

Čl. III

Zákon č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení zákona č. 183/2000 Z. z. sa mení takto:

V § 2 ods. 1 sa vypúšťa písmeno h).

Doterajšie písmená i) až o) sa označujú ako písmená h) až n).

¹¹⁾ Napríklad zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, nariadenie Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov 92 a 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na niektoré kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, 14. 5. 1998), nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy ES v znení Aktu o podmienkach prístupu Slovenskej republiky k Európskej únii z 23. septembra 2003 (Ú. v. ES L 083, 27. 3. 1999); nariadenie Komisie (ES) č. 70/2001 z 12. januára 2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom (Ú. v. ES L 010, 13. 1. 2001) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 364/2004 z 25. februára 2004 (Ú. v. EÚ L 063, 28. 2. 2004).

Čl. IV

Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 408/2002 Z. z., zákona č. 480/2002 Z. z., zákona č. 606/2003 Z. z. a zákona č. 69/2005 Z. z. sa mení takto:

V § 17 odsek 2 znie:

„(2) Povolenie na prechodný pobyt sa nevyžaduje

u cudzinca, ktorému bolo vydané osvedčenie Slováka žijúceho v zahraničí.⁸⁾“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 8 znie:

„⁸⁾ Zákon č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

Čl. V

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2006.

Ivan Gašparovič v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.